យួនបនិយកម្មក្នុងសម័យ
ហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន

ដើម្បីឲ្យប្រជាជនគាំទ្រ យួនបានរៀបចំដាក់ហេង-សំរិន, អតីតខ្មែរវៀតមិញ នៅជាយដែនយួន-ស្វាយរៀង ឲ្យធ្វើជាប្រធានរដ្ឋទីងមោង ហើយប្រែឈ្មោះស្រុកខ្មែរជា « កម្ពុជាប្រជាមានិត » តែយួនក្ដាប់ត្រួតត្រារបបនេះនិងសង្គមខ្មែរដល់ជំរៅ ខ្លាំងជាងសម័យទ្រឿង-មិញយ៉ាង ជ្រៅជាងអាណានិគមបារាំងទៅទៀត ។ មេដឹកនាំហូ-ជីមិញបានសិក្សាពីបរាជ័យភាពក្នុងការធ្វើវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាមិនសំរេចជំនាន់ក្សត្រីខ្មែរអង្គម៉ី ។ ព្រោះមកពីហេតុអ្វីទើបយួនូបនិយកម្មនោះមិនសំរេច ? ព្រោះ ៖

១- មេដឹកនាំយួនមិនបានសិក្សាពីសង្គមខ្មែរឲ្យបានជ្រៅជ្រះ ។ យួនឃុំយកតែស្ដេចខ្មែរជាប់ក្នុងកណ្ដាប់ដៃ គេក៏មានជំនឿថា គេអាចរំលាយស្រុកខ្មែរ ជាខេត្តយួនជាពិតប្រាកដ ។ យួនអាចក្ដាប់បានតែទីក្រុង តែតាមជនបទ ភូមិ ឃុំ យួនមិនបានគិតគូរសោះ ។ នេះហើយជាចន្លោះផ្លូតរបស់មេទ័ពទ្រឿង-មិញយ៉ាង ក្នុងការធ្វើយួនូបនិយកម្មកម្ពុជាទាំងមូលមិនបានសំរេចនោះ ។

២- មេយួនមិនស្គាល់ទឹកចិត្តប្រជារាស្ត្រខ្មែរ។ ខ្មែរសម័យនោះគេស្រឡាញ់គោរពស្ដេចណាស់ ទុកស្ដេចជាម្ចាស់លើសិរីសា ជាម្ចាស់ផែនដី ។ ការដែលយួនចាប់ឃុំស្ដេចខ្មែរ ជាការមួយបញ្ជាក់ថា យួនមានបំណងរំលាយវង្សក្សត្រខ្មែរ ហើយយកយួនឲ្យមកធ្វើជាស្ដេចលើរាស្ត្រខ្មែរវិញ ។ មួយវិញទៀត រាស្ត្រខ្មែរមិនចូលចិត្តឲ្យជាតិសៃសាសន៍ មកធ្វើការបង្ខិតបង្ខំគេទេ ។

៣- មេដឹកនាំយួននិងទាហានយួនមិនចេះភាសាខ្មែរ ដែលជាការមួយពិបាកក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងឲ្យយល់ចិត្តខ្មែរផង និងជាពិសេសពិបាកក្នុងការស៊ើបយកការណ៍សម្ងាត់ពីចលនាតស៊ូខ្មែរផង ។

៤- យួនមិនស្គាល់ភូមិសាស្ត្រទឹកដីខ្មែរ ដែលជាការពិបាកក្នុងការត្រួតត្រា ។

៥- ការយកពុទ្ធសាសនាមហាយានមកបង្ខំឲ្យខ្មែរទាំងប្រទេសព្រមទទួល និងធ្វើការគោរពព្រះសង្ឃយួនដែលស្លៀកខោអាវផ្ទុយពីស្បង់ចីពរ រំលាយវត្តអារាមព្រះវិហារខ្មែរ រួចសង់វិហារបែបយួន បង្ខំឲ្យស្រីខ្មែរស្លៀកអាវបំពង់វែងរបៀបយួន ឲ្យមន្ត្រីខ្មែររៀនភាសាយួន ជាការមួយប្រឆាំងនឹងទំនៀមទំលាប់របស់ខ្មែរ ដែលបានអនុវត្តរាប់ពាន់ឆ្នាំមកហើយ ។

៦- ការដែលយួនប្រើអំពើកាចឃោរឃៅមកលើរាស្ត្រខ្មែរ បង្ហាញខ្មែរឲ្យមើលឃើញថាយួនមានបំណងរំលាយជាតិខ្មែរប្រទេសខ្មែរជាពិតប្រាកដណាស់ ។

៧- ផែនការយួនដែលប្រុងដកចៅហ្វាយខេត្តខ្មែរហើយយកយួនមកជំនួសវិញនោះ បានធ្វើឲ្យចៅហ្វាយខេត្តខ្មែររួបរួមដៃជាមួយប្រជារាស្ត្រវាយកំចាត់យួនវិញ ។

បុព្វហេតុទាំង៧ប្រការនេះហើយដែលធ្វើឲ្យខ្មែរចេះរួបរួមគ្នា ក្រោកឡើងបង្កជា

ក្រុមជាស្មុគ្របក្សពួកបះបោរទូទាំងប្រទេសខ្មែរ ប្រឆាំងតទល់នឹងសត្រូវបរទេស ដែលចង់រំលាយសាសន៍ខ្មែរ រំលាយប្រទេសខ្មែរ ។ ការសន្ធត់ត្បាគ្រប់មេបះ ធ្វើការបោសសំអាតយួនទាំងទាហានទាំងស៊ីវិល កំឡុង៨ថ្ងៃទូទាំងប្រទេសខ្មែរ ធ្វើឲ្យមេទ័ពយួនទ្រឿង-មិញយ៉ាងមិនអាចទប់ទល់បានឡើយ ហើយទោះបីជាទ្រឿង-មិញយ៉ាងបានប្តូរផែនការប្រុងបោករាស្ត្រខ្មែរ ដោយព្រមយកវង្សក្សត្រខ្មែរអង្គម៉ីមកឲ្យសោយរាជ្យវិញនោះ ក៏វាជាការហួសពេលទៅហើយដែរ ព្រោះរាស្ត្រខ្មែរលែងជឿលែងទុកចិត្តយួនថាមានចិត្តស្មោះត្រង់ មិនបោកប្រាស់ទៀត ដូចសុភាសិតខ្មែរតែងរំលឹកប្រាប់កូនចៅថា ៖ « សៀមមិនចោលក្បួន យួនមិនចោលពុត » ។ ថែមពីលើនេះទៅទៀតនោះ ព្រឹត្តិការណ៍ « កំពប់តែអុង » ក៏ទើបតែនឹងកន្លងទៅថ្មីៗ ជាង ១០ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ដែលកាលណោះយួនបានធ្វើការសម្លាប់ខ្មែរដោយភាពសាហាវព្រៃផ្សៃហួសហេតុពេកក្នុងការជ្ជានជីកព្រែក « វិញតេ » ។ ព្រឹត្តិការណ៍កំពប់តែអុងនេះ ដូនតាម៉ែឪខ្មែរ លើកលែងតែស្តេចខ្មែរមួយចេញ តែងលើកយកមកតំណាលប្រាប់កូនចៅឲ្យចងចាំ ស្គាល់ពីចិត្តគំនិតយួន បំណងរបស់យួន ។ ទោះបីជាមេដឹកនាំខ្មែរមួយក្តាប់តូចស្រឡាញ់យួនក៏ដោយ តែរាស្ត្រខ្មែរស្រទាប់ក្រោមមិនស្រឡាញ់ មិនចូលចិត្តយួនសោះឡើយ ព្រោះយួនជាជាតិសាសន៍មានពុតត្បុត ក្រលិចក្រលុចណាស់ តែខ្មែរមិនមែនមានគំនិតប្រកាន់ពូជសាសន៍ Racialist របៀបដូចក្នុងសង្គមអាមេរិកាំងសម័យមុន ដែលស្មេរបរទេសខ្លះបានសរសេរនោះទេ ។

ហេតុដូច្នេះហើយ ដើម្បីក្របោបលេបប្រទេសខ្មែរ ក្នុងដំណើរឆ្ពោះមកទិសខាងលិចលើកទី២ទៀតនោះ ហូ-ជីមិញបានរៀបផែនការវាយ៉ាងល្អិតល្អន់ ព្រមទាំងសិក្សាស្រាវជ្រាវពីបុព្វហេតុនៃបរាជ័យរបស់ដូនតាវា ដែលធ្វើវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាមិនបានសំរេចនោះ ។

ផែនការថ្មីរបស់ហូ-ជីមិញគឺ ៖

១- រៀបចំសង្គមខ្មែរឲ្យផ្ទុយខុសស្រឡះពីសង្គមប៉ុល-ពត ។

២- ធ្វើឲ្យខ្មែរស្រឡាញ់យួន កែប្រែប្រវត្តិសាស្ត្រ ថាយួនជាមិត្តមកជួយខ្មែរ ។

៣- ពង្វក់ឲ្យខ្មែរឆ្កួតវង្វេង ពុករលួយ រាំរែក ស្រីញី បញ្ចូលស្រីយួនឲ្យមកធ្វើជាប្រពន្ធចុងពួកមេដឹកនាំធំៗ និងពួកអាជ្ញាធរខ្មែរហេង-សំរិន ។

៤- យកក្រុមខ្មែរវៀតមិញមកដឹកនាំស្រុកខ្មែរ ។

៥- ប្រើវិធានការពន្យាពេល ដើម្បីរៀបចំផ្ទៃក្នុង និងឲ្យខ្មែរភ្លេចឿយណាយផ្សាំឲ្យរាស្ត្រខ្មែរអាចរស់នៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់យួន ឲ្យមតិពិភពលោកព្រមទទួលស្គាល់របបអាយ៉ងហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន ព្រមទទួលដឹងឮ Status quo ក្នុងស្ថានភាពស្រុកខ្មែរសព្វថ្ងៃ ថាយួនជាម្ចាស់នៃកម្ពុជា ។

៦- យកនិគមយួនមកតាំងនៅលើទឹកដីខ្មែរឲ្យកាន់តែច្រើន ដើម្បីតាមពិនិត្យសកម្មភាពខ្មែរ បង្កាត់ពូជខ្មែរយួនឲ្យមានកូនកាត់យួនខ្មែរកាន់តែច្រើន ។ នេះគឺជាផែនការរំលាយជាតិខ្មែរក្នុងរយៈពេលវែងមួយ ដែលយួនបានធ្លាប់ធ្វើមកបានជោគជ័យរួចហើយនៅប្រទេសចាម និងថ្មីៗក្នុងចុងសតវត្សទី១៩និងដើមសតវត្សទី២០នេះនៅកម្ពុជាក្រោម ។

ក្នុងបំណងមួយទៀតដែរ គឺឲ្យហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែនទទួលយកពួកនិគមយួនថ្មីៗនេះ ឲ្យចូលជាសញ្ជាតិខ្មែរទាំងអស់ ក្នុងបំណងយកឈ្នះ បើប្រសិនជាអង្គការសហប្រជាជាតិបង្ខំឲ្យមានការបោះឆ្នោតនោះ ។

៧- បំផុសលើកយកតែពីឧក្រិដ្ឋកម្ម តែអំពីគ្រោះថ្នាក់របស់ខ្មែរក្រហមមកប្រាប់មតិជាតិខ្មែរក្នុងប្រទេស និងជាពិសេសពិភពលោក ដើម្បីបិទបាំងនូវឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់យួនមកលើរាស្ត្រខ្មែរ និងបិទបាំងគោលបំណងយួន ក្នុងការលេបប្រទេសខ្មែររួមធ្វើសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិនទៅអនាគត ។

ក្នុងវិធានការណ៍យកឈ្នះលើពួកខ្មែរក្រហម បំភ័ន្តមតិពិភពលោក និងលេបស្រុកខ្មែរយ៉ាងឆ្លាញ់ ដូចយួនលេបប្រទេសចាមនិងប្រទេសលាវនោះ យួននិងអាយ៉ងហេង-សំរិន ធ្វើជាបើកឲ្យមានសេរីភាព (ក្លែងក្លាយ) ប្រជាជនអាចដើរចុះឡើងបាន តែត្រូវមានលិខិតអនុញ្ញាតដើរផ្លូវ (គេត្រូវចាយលុយសូកទើបបានលិខិតនោះ) អ្នកណានៅស្រុកណាអាចវិលទៅរស់នៅស្រុកនោះវិញ ។ បង្កើតក្រដាស់ប្រាក់បោះដោយវៀតណាម យកមកទិញភោគផលខ្មែរយ៉ាងថោកដឹកចេញទៅក្រៅប្រទេសក្រោមយីហោ Product of Vietnam ។ បើកឲ្យមានផ្សារលក់ដូរ បើកសាលារៀន វិទ្យាល័យ តែគេមិនឲ្យសិក្សាពីប្រវត្តិខ្មែរ មិនឲ្យសិក្សាពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរសោះឡើយ ។ គេបង្រៀនឲ្យកូនខ្មែរចេះស្រឡាញ់យួន ថាយួនល្អ យួនជាមិត្តមកជួយខ្មែរ ។ សិស្សដែលជាប់មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី២ (Bacc II) ហើយ មិនអាចយកចំណេះទៅបំរើស្រុកបានឡើយ ។ របស់អស់ទាំងនេះដែលគេបង្កើតឡើង វាគ្រាន់តែជាបំណងបង្ហាញពិភពលោកឲ្យឃើញ ហើយគាំទ្ររបបអាយ៉ង ស្អប់របបប៉ុល-ពត ហើយភ្លេចសូន្យឈឹងតែម្តងពីវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាទាំងមូលជា « គ្រាន់តាយថាញ់» របស់យួន ។

គោលបំណងរបស់ហូ-ជីមិញបានសំរេចជាស្ថាពរហើយ ដោយសាវ័កគាត់បានដើរតាមមាគ៌ាត្រាយទុក ហើយយកបានកម្ពុជាទាំងមូលក្នុងថ្ងៃទី៧ មករា ១៩៧៩ ។

យួនវាដាក់ខ្មែរវៀតមិញ ដែលទទួលការអប់រំនៅហាណូយជំនាន់ទី១ (១៩) ហេង-សំរិន, អតីតអ្នករត់ពន្ធជ្រូកនៅស្វាយរៀង, ឲ្យធ្វើជាប្រធាននាធិបតីអាយ៉ងកម្ពុជា រួចយកពួកខ្មែរវៀតមិញជំនាន់ទី២ឲ្យជួយធ្វើការ តែយួនបានដាក់ស្នងការនិងភ្នាក់ងារ (ស្រីយួនប្រពន្ធចុង) វាឲ្យនៅត្រួតត្រាតាមដានពួកក្រុមអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែន ។ សេចក្តីសំរេចអ្វីៗ ឬការត្រូវធ្វើយ៉ាងណាៗនោះ ត្រូវតែសាកសួរស្នើ

(១៩) ពួកជំនាន់ទី១គឺពួកខ្មែរវៀតមិញ ដែលតាមយួនទៅនៅហាណូយក្រោយសន្និសិទហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៥៤ មានអាចារ្យមៀន ឬសឺង-ង៉ុកមិញ, ហេង-សំរិន...។ ពួកជំនាន់ទី២គឺពួកក្មេងៗនិងពួកជីទង់កូនខ្មែរ ដែលយួនចាប់យកទៅអប់រំនៅហាណូយ ចាប់ពីរវាងឆ្នាំ១៩៥២មក គឺសម័យ « ប្រមាត់ប្រមង់ ឬអាវ៉ាប់ចាប់កូនក្មេង » មានពួកប៉ែន-សុវណ្ណ, ជា-ស៊ីម, រស់-សម័យជាដើម ។ សព្វថ្ងៃពួកខ្មែរវៀតមិញជំនាន់ទី២នេះមានប្រពន្ធយួន ឯខ្លះដោយយួនចាប់ទៅពីក្មេងពេក មិនទាំងស្គាល់ស្រុកកំណើត ឬម៉ែឪបងប្អូនផង ។ ពួកជំនាន់ទី៣ គឺពួកក្មេងកំព្រាខ្មែរ ដែលយួនប្រមូលយកពេលប៉ុល-ពតបាក់ទ័ពរត់មកជាយដែនថៃ ។ ជំនាន់ទី៣នេះ យួននឹងយកមកប្រើទៀត បើខ្មែររំដោះស្រុករួចនៅពេលនេះ ។

សុំការយល់ព្រមពីមេដឹកនាំយួនជាមុនសិន បើតំណាងឬមេដឹកនាំយួនមិនព្រម គឺមិនអាចធ្វើឬចាត់ការបានទាល់តែសោះ ។

ផែនការវៀតណាមូបនិយកម្មថ្មីនេះ គឺយួនមិនគ្រោងដកចៅហ្វាយខេត្ត ចៅហ្វាយស្រុកខ្មែរ ហើយដាក់យួនមកជំនួសដូចដែលទ្រឿង-មិញយ៉ាង (១៥) បានអនុវត្តតាមបញ្ជាស្តេចមិញ-ម៉ាងកាលពីឆ្នាំ១៨៤០ ក្នុងរាជក្សត្រីអង្គម៉ីនោះទៀតទេ។ យួនវាយកខ្មែរដែលបានទទួលការអប់រំបញ្ចូកទ្រឹស្តីយួនូបនិយកម្មនៅហាណូយជាយូរឆ្នាំមកហើយនោះ ឲ្យត្រួតត្រារាស្ត្រខ្មែរគ្នាឯង តែយួនវាត្រួតពីលើក្បាលពួកអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែនទៀត ហើយមេដឹកនាំយួនបានបង្កប់ភ្នាក់ងារគេនៅក្នុងស្រទាប់អាជ្ញាធរហេង-សំរិន ជាពិសេសនៅក្នុងស្រទាប់ប្រជាជនខ្មែរតែម្តង ដើម្បីកុំឲ្យខ្មែរងើបបះបោររួចនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរដូចសម័យទ្រឿង-មិញយ៉ាងទៀត ។ បុគ្គលិកធំៗគ្រប់ក្រសួង ទោះមានប្រពន្ធខ្មែរខ្មែររួចទៅហើយក៏ដោយ ក៏ត្រូវតែយកប្រពន្ធចុងជាយួនមួយទៀត ។

នៅតាមវិទ្យាល័យនានា គេឲ្យរៀនភាសាយួនជាភាសាទី២ចាប់ពីថ្នាក់ទី៥ឡើងទៅ ក្នុងមួយអាទិត្យចំនួន២ម៉ោង ។ តាមលិខិតឆ្លងឆ្លើយរបស់លោកតូច-ឈួង, អតីតអ្នកនិពន្ធសៀវភៅ «បាត់ដំបងសម័យលោកម្ចាស់ » បានសរសេរប្រាប់ថា ៖

នៅតាមវិទ្យាល័យនានា គេឲ្យរៀនភាសាយួនជាភាសាទី២ចាប់ពីថ្នាក់ទី៥ឡើងទៅ ក្នុងមួយអាទិត្យចំនួន២ម៉ោង ។ តាមលិខិតឆ្លងឆ្លើយរបស់លោកតូច-ឈួង, អតីតអ្នកនិពន្ធសៀវភៅ « បាត់ដំបងសម័យលោកម្ចាស់ » បានសរសេរប្រាប់ថា ៖

« សិស្សដែលប្រឡងឌីប្លូម គេធ្វើ Classement ជ្រើសរើសយកភាគរយឲ្យចូលថ្នាក់ទី៨ (Classe de seconde ពីដើម) តែពិន្ទុមិនដល់គេហៅថាធ្លាក់កៅអី ត្រូវស្ពាយដើរទាត់ខ្យល់ ត្រូវប៉ាច់ធ្វើទាហាន ។ ប្រឡងសព្វថ្ងៃគេត្រូវការលុយកាក់ អាក្រក់អាក្រីជាងសម័យលន់-នល់ទៅទៀត ។... តែ Taux វាមិនដល់ ជាការឥតប្រយោជន៍ ។ និយាយពីកំរិតវិជ្ជាសិស្សខ្សោយហួសវិស័យ ខ្លះជាប់ Bac ហើយមិនចេះ Fraction ផង ។

មេដឹកនាំយួនពង្វក់ខ្មែរគ្រប់ក្រសួងរដ្ឋឲ្យឈ្លក់វង្វេង ពុករលួយដល់ឆ្អឹង ដើម្បីងាយកាន់កាប់ត្រួតត្រា ព្រោះខ្មែរម្នាក់ៗគិតតែពីបញ្ហាគ្រួសារ ក្រពះ លែងគិតគូពីជាតិ ពីប្រទេសត្រូវនៅជាកញ្ជះយួន ឬទៅជាស្អីទៀតហើយ ។

គ្រូបឋមសិក្សាបានប្រាក់ខែ១៧៥រៀល ឯគ្រូមធ្យមសិក្សាបាន២៥០រៀលក្នុងមួយខែ ។ អ្នករដ្ឋការមធ្យមបានប្រាក់ខែខ្ពង់២០០រៀល ឯពួកហោ-ណាំហុង, គង់-សំអុល... បានខ្ពង់៣០០រៀលក្នុងមួយខែ តែពួកនេះជិះឡានសុទ្ធតែម៉ាកមែរសីដែសបើគិតជាលុយសន្សំប្រាក់ខែ ពួកនេះត្រូវធ្វើការចំនួនពីររយឆ្នាំទើបទិញឡានធុននេះបានជិះ ។

ដោយសារពួកខ្មែរវៀតមិញសុទ្ធតែជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ មិនអាចធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធដឹកនាំប្រទេសដើរទៅមុខបាន យួនក៏ជ្រើសរើសយកពួកជួរទី៣ មកជួយធ្វើការពួកអាយ៉ងយួននេះមាន គង់-សំអុល (អតីតនិស្សិតនៅ Georgia សហរដ្ឋអាមេរិក),

(១៥) សូមអានជំពូកទី១ ។

ហោ-ណាំហុង និងពួកអតីតរាជការជំនាន់សីហនុ និងពួករដ្ឋការជំនាន់សាធារណ-រដ្ឋមកជួយទៀត ។ ពួកក្រោយនេះ ដំបូងឡើយគេយកមកគ្រាន់តែជាបំរើពួកជួរទី១ និងជួរទី២ប៉ុណ្ណោះទេ តែក្រោយដែលជួរទី១និងទី២បាក់បែកគ្នា បន្ទាប់ពីយួនចាប់ប៉ែន-សុវណ្ណយកទៅហាណូយបាត់ទៅនោះ ពួកជួរទី៣ ដូចជាគង់-សំអុល, ហោ-ណាំហុង ក៏បានឡើងទឹកមួយកំរិតយ៉ាងខ្ពស់ ហើយតាំងខ្លួនជាកញ្ជះយួនជាច់ថ្លៃតែម្តង ព្រោះតែអំណាច ។

ដើម្បីធ្វើឲ្យក្រុមចលនាតស៊ូខ្មែរខ្សោយ ពួកយួនបានធ្វើនយោបាយទាក់ទាញយកពួកខ្មែរបរទេសដូចជា ៖ ហាំង-ង៉ោ, ឱត-ប្រេន, ប៉ែល-ណាល់, យ៉ង-សែម, អ៊ុន-តាំ, ឆាំង-សុង...។ល។ ក្នុងគោលដៅពីរ ៖ គឺមួយឲ្យគាំទ្ររបបអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែន និងឃោសនារបបនេះឲ្យខ្មែរនៅបរទេស និងមតិបរទេសទទួលស្គាល់របបនេះ និងគោលដៅទី២ គឺទាក់ទាញយកលុយរូបិយវត្ថុទៅជួយស្តារសេដ្ឋកិច្ចយួន ដែលពួកនេះបានរកស៊ីនាំយកលុយដុល្លារ លុយហ្វ្រង់ទៅឲ្យបងប្អូននៅស្រុកខ្មែរ តែយួនប្រមូលយករូបិយប័ណ្ណទាំងអស់ទៅព្រៃនគរ ទុកប្រាក់រៀលដែលយួនបោះឲ្យធនាគារហេង-សំរិន ជាជំនួសលុយដុល្លារទៅវិញ ។

ដើម្បីជាល្បិចលេបស្រុកខ្មែរ យួនបានឲ្យហេង-សំរិនចុះហត្ថលេខាយល់ព្រមឲ្យកងទ័ពយួនតាំងនៅលើទឹកដីខ្មែរចំនួន២៥ឆ្នាំ និងចុះហត្ថលេខាក្នុងការរាប់អានគ្នាដ៏ជិតស្និទ្ធ រវាងប្រជាជនវៀតណាម-លាវ-កម្ពុជាជាបងប្អូនយូរអង្វែងឆ្នាំ ។ ក្នុងភាសានយោបាយឬទូត ពួកគេនិយាយថា « នយោបាយរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូចិនទាំងបី » ។

យួនបានបង្ខំឲ្យហេង-សំរិនចុះហត្ថលេខាប្រគល់កោះសេះ ដែលមានប្រេងកាតទៅឲ្យយួន កាត់បន្ថយព្រំដែនខ្មែរ ចម្ងាយពី៥ទៅ៣០គ.ម. ចាប់ពីព្រំរួមបីប្រទេសខ្មែរ-លាវ-យួន ចុះមកដល់មាត់សមុទ្រជាប់ខេត្តពាម (Hatien) (១៦) ។

មេដឹកនាំយួនបាននិយាយថា ៖ « ដើម្បីកុំឲ្យប្រជាជនយួននិងខ្មែរចេះតែទាស់ទែងគ្នាមិនចេះចប់ទៀតនោះ គួរខ្មែរកាត់ប្រគល់ដីចំពុះទាក្នុងខេត្តស្វាយរៀងឲ្យទៅយួន » ។

❏ ❏

❏

(១៦) សូមអាន « កាលប្រវត្តិវិទ្យានៃប្រទេសកម្ពុជា » របស់ស្មេរ ។

សម្ដេចសីហនុជាប្រធានចលនាខ្មែរចំរុះ

នៅឆ្នាំ១៩៦៩ ពេលខ្មែរសេរី២០៥នាក់ចុះចូល ដែលកាលនោះសីហនុបានអានអត្ថបទខ្មែរសេរី ចែងពីគ្រោះថ្នាក់នយោបាយខុសរបស់ទ្រង់ សម្ដេចបានដឹងរួចហើយ ដោយកំហឹងចង់សងសឹកពួកលន់-នល់, សិរិមតៈ សីហនុបានចូលរួមដៃជាមួយយួនកុម្មុយនិស្តនិងខ្មែរក្រហម ។ ឲ្យទ័ពយួនហូ-ជីមិញវាយប្រទេសខ្មែរ សម្លាប់ខ្មែរ ។

ក្នុងសៀវភៅ Sihanouk's Sideshow ត្រង់ទំព័រ១៥៥ សីហនុបានសារភាពប្រាប់អ្នកនិពន្ធថា ៖ « I have had to take a sedative in order to sleep ». Princess Monique guards her husband's supply of barbiturates, just as she did during the years they were help captive by the Khmer Rouge. He wanted to commit suicide, but she refused to give him the potion. He, too, tells me (the author), « I owe my life and sanity to my wife ».

ហេតុអ្វីបានជាសម្ដេចសីហនុចង់ធ្វើអត្តឃាត? ព្រោះអស់សង្ឃឹម ឬដោយសារមានវិប្បដិសារី ? ។

ក្នុងសំនេរ « សង្គ្រាមនិងសេចក្ដីសង្ឃឹម » (War and Hope) ក៏សម្ដេចសីហនុបានសារភាពពី « បុព្វហេតុអ្វីបានជាទ្រង់ទៅជួយយួនវៀតណាមខាងជើង » ដែរ តែគ្រាន់តែជាលេសដែលទ្រង់យកមកសរសេរសំរាប់ការពារមុខមាត់ (Sauver sa face) ប៉ុណ្ណោះ ។ ការសំខាន់គឺទ្រង់បានសារភាពថា « សីហនុបានជួយយួនគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងមែន » ។

នៅគ្រប់សុន្ទរកថា នៅគ្រប់ទីកន្លែងដែលទ្រង់យាងទៅ សម្ដេចសីហនុនៅតែមិនទទួលថា « នយោបាយរបស់ទ្រង់ខុស ឬក៏ខ្មែរទាំងបីលាននាក់ស្លាប់គឺមានទ្រង់ជាអ្នកចូលរួមជាមួយពួកឃាតករខ្មែរក្រហមទេ » ។ ទ្រង់នៅតែជំទាលជេរថា « មកតែពីពួកអាសាធារណរដ្ឋ អាលន់-នល់, សិរិមតៈ បនក្បត់ធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់ទ្រង់ពីតំណែងប្រមុខរដ្ឋ ទើបបានជាស្រុកទៅជាយ៉ាងនេះ » ។

ក្នុងនាមជាប្រធានចលនាតស៊ូចំរុះ សម្ដេចសីហនុនៅតែធ្វើនយោបាយក្រោមទូរបញ្ជារបស់មេដឹកនាំយួន ។ ទ្រង់លាលែង លែងលាជាច្រើនដង ។ តថ្ងៃប្រាក់ខែជាមួយយួន ក្នុងពេលយួនជាមួយហេង-សំរិន ប្រើមធ្យោបាយល្បួងទាក់យកសម្ដេច ហើយឯសម្ដេចវិញងាកមកបរិហារ ផ្ដល់ការទន់ខ្សោយផ្ទៃក្នុងចលនាតស៊ូខ្មែរទៅមេដឹកនាំយួនអស់រលីង ។

សព្វថ្ងៃនេះទៀត (ខែធ្នូ១៩៩០) សម្ដេចសីហនុកំពុងតែដើរតួថតកុននៅកូរ៉េខាងជើង ដើម្បីយកទៅបញ្ចាំងឲ្យរាស្ត្រខ្មែរមើល ក្នុងគោលបំណងលាងកំហុសលាងបាតដៃទ្រង់ឲ្យជ្រះឈាមរាស្ត្រខ្មែរ ដែលទ្រង់កាលនោះ ជាប្រធានរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិកម្ពុជា ធ្វើសហការរួមដៃជាមួយមេដឹកនាំយួនផង ជាមួយបនខ្មែរក្រហមផង និងដូចកាលមុនដដែល គឺស្រង់ «នយោបាយប្រជាភិថុតិ ប្រជាប្រិយភាព »

របស់ទ្រង់ឡើងវិញ ។

តើតំណាទៅថ្ងៃមុខ សម្តេចសីហនុនឹងដូរឥរិយាបថ សុខចិត្តធ្វើពលិកម្មខ្លះ ដើម្បីស្រោចស្រង់មុខមាត់របស់ទ្រង់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រសកល ជាពិសេសក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរឬទេ ?

សកម្មភាពរបស់ទ្រង់ជាមួយអ្នកម្នាង ព្រមទាំងបុត្រ សព្វថ្ងៃនេះជាការបញ្ជាក់ប្រាប់យើងជាខ្មែរទាំងអស់គ្នារួចស្រេចទៅហើយ ! ។

❑ ❑

❑

គោលដៅនិងបំណងខ្មែរក្រហមនាអនាគត

ទាំងមតិសកលលោក ជាពិសេសមតិរាស្ត្រខ្មែរ មិនជឿថា ខ្មែរក្រហមកែប្រែចិត្តគំនិត លះបង់ទ្រឹស្តីម៉ៅនិយមឆ្វេងហួសហេតុ (Radical Maoism) ប្តូរចរិតសាហាវលែងកាប់សម្លាប់ខ្មែរ និងមិនមកដណ្តើមអំណាចទៀត ។ ចំណុចនេះហើយដែលមេដឹកនាំវៀតណាមយល់ច្បាស់ ហើយយកមកធ្វើជាលេសក្នុងការកាន់កាប់ស្រុកខ្មែរទាំងមូលដោយសំអាងថា ការពាររាស្ត្រខ្មែរឲ្យរួចពីពួកឃាតករប៉ុល-ពត ។

បនខ្មែរក្រហមនៅតែមានជំនឿថា « បដិវត្តន៍មហាលោតផ្លោះមហាអស្ចារ្យ » និង « បដិវត្តន៍វប្បធម៌ » ដ៏លីលារពើរវាយតាមចំកួតម៉ារស៊ីស-ម៉ៅនិយមស្ទើរវានោះជិតបានសំរេចដល់គោលដៅទៅហើយ បើកុំតែវៀតណាមចូលមកឈ្លានពានដេញពួកវាចេញពីអំណាចនោះ ។

ពួកនិស្សិតខ្មែរដែលវិលត្រឡប់ចូលស្រុកវិញក្រោយថ្ងៃ១៧មេសា១៩៧៥ ខ្ទង់បីពាន់នាក់ ឯអ្នកដែលនៅសល់រស់ពីស្លាប់ដោយស្នាដៃប៉ុល-ពត វាលត់ដំមានជាងបីរយនាក់ ។ ក្នុងចំណោមពួកដែលនៅសល់ជីវិតនេះ មានខ្លះនៅតែជឿដូចបនប៉ុល-ពតដែរ ។ ខ្លះបានវិលទៅជួបម៉ែឪនៅខេត្តកំពង់ចាម ហើយខំអួតថា ៖ « ខ្មែរយើងនៅតែបន្តិចទៀតមានបាយហូបបីដងនិងមានបង្អែមផង » តែត្រូវបងប្អូនបានហាមឲ្យបឹទមាត់ឈប់និយាយតទៅទៀត បើពុំនោះទេនឹងត្រូវប្រជារាស្ត្រខ្មែរអូសកជាមិនខាន ។

ក្នុងពិធីជប់លៀងមួយនៅញូវយ៉កក្នុងឆ្នាំ១៩៨២ ដែលមានសម្តេចសីហនុនិងអ្នកម្នាងសីហនុបានចាត់ចែងឡើងនោះ ភ្ញៀវសំខាន់លើកលែងតែអ្នកការទូតបរទេសចេញ គឺមានមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមធំបានចូលរួម មានខៀវ-សំផនជាដើម ។ ខៀវសំផនបានឆ្លើយតបនឹងសំនួរ ៖ « តើលោកបានសម្លាប់ប្រជារាស្ត្រប៉ុន្មាននាក់ ? មួយលាន់នាក់ ? ពីរលាននាក់ ? » ថាជា « ពាក្យភូតភរបស់ពួកចក្រពត្តិ, ចក្រពត្តិវៀតណាមឈ្លានពានបានមកសម្លាប់រាស្ត្រខ្មែរទាំងនោះ » ។

ប៉ុល-ពតតែងតែបើកវគ្គអប់រំរៀនសូត្រតំរង់គោលជំហរនយោបាយវាពុំដែលលោះខានឡើយ ជាពិសេសការអប់រំពួកគណដឹកនាំធំៗ ពួកមេកងយោធាជាដើម ។ ការបើកវគ្គរៀនសូត្រមួយនៅតំបន់៨៧ក្នុងខេត្តត្រាត (ស្រុកថៃ) ជិតជំរំខ្មែរក្រហមក្បែរទល់ដែនខ្មែរនោះមានទាំងពួកមេដឹកនាំនៃដែនដីពិឃាត (The Killing Fields) បានចូលរួមផងគឺ ៖ សុន-សេន, នួន-ជា, ខៀវ-សំផន, អៀង-សារី, តាម៉ុក ។ ជំរំនេះជាមូលដ្ឋានយោធាធំរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលមានចំនួនពី៣៥ពាន់ទៅបួនម៉ឺននាក់ ។ នៅតំបន់៨៧ ប៉ុល-ពតបានរៀបចំយុទ្ធវិធីចាស់ដដែល ដើម្បីក្តាប់យកជនបទខ្មែរ (កាន់កាប់ក្នុងពេលយប់ ថ្ងៃបង្កប់ខ្លួន) ឡោមហ៊ុំព័ទ្ធទីក្រុងភ្នំពេញពុករលួយនិងរដ្ឋបាល (ហេង-សំរិន) បាក់បែក ។

ពួកខ្មែរក្រហមមិនប្រើយុទ្ធសាស្ត្រវាយសង្គ្រប់ចូលទីក្រុងភ្នំពេញ ដូចកាលឆ្នាំ១៩៧៥ទៀតទេ តែពួកវាផ្តេកផ្តួលទៅតាមនយោបាយនៃការទូតអន្តរជាតិ និងការចរ

ចាទាក់ទិនជាមួយកងទ័ពឆ្នក់ (ទ័ពចលនាតស៊ូខ្មែរ) ។ ប៉ុល-ពតបានយល់យ៉ាងច្បាស់ថា បើកាលណាកងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់តែជិតទីក្រុងភ្នំពេញនោះ សហគមអន្តរជាតិក៏នឹងឆ្លេឆ្លាធ្វើសម្ពាធបង្ខំឲ្យមានការដោះស្រាយនយោបាយ ។ ថ្វីបើការវាយប្រយុទ្ធត្រូវតែយកមកប្រើជាចាំបាច់នោះ តែបនខ្មែរក្រហមត្រូវតែប្រមូលផ្តុំគំនិតវាលើផ្នែកនយោបាយ (ចូចចំរៀងពួកវាច្រើនច្រៀងថា នយោបាយរួមផ្សំអាវុធ ប្រសើរមោះមុតរបស់អង្គការ) ដើម្បីឈានទៅរកគោលដៅរបស់វានោះ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទោះបីជាទីក្រុងវ៉ាស៊ិនតោនបានដកការគាំទ្រនយោបាយចេញពីពួកខ្មែរក្រហម ដើម្បីធ្វើការចរចាជាមួយវៀតណាម ក្នុងការចៀសវាងកុំឲ្យខ្មែរក្រហមមកយកអំណាចវិញក៏ដោយ ក៏វាគ្មានអ្វីប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរសោះឡើយ ។

ក្នុងពិធីបើកវគ្គរៀនសូត្រនោះ ប៉ុល-ពតបានចំណាយពេញមួយថ្ងៃក្នុងការសិក្សាវែកញែកពីនយោបាយ និងមែកធាងសង្គមវណ្ណៈនៃចលនាតស៊ូត្រីភាគីដែលរួមជាមួយពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្ត ។ ប៉ុល-ពតបានបង្រៀនថា ការដែលខ្មែរក្រហមព្រមចូលរួមជាមួយពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្ត ក្នុងគោលដៅប្រមូលយកនូវការគាំទ្រនយោបាយពីរាស្ត្រខ្មែរក្នុងស្រុក និងការគាំទ្រផ្លូវទូតពីអន្តរជាតិ ថ្វីបើមានការប្រែប្រួលគោលជំហរនយោបាយខ្លះដោយពួកបដិវត្តន៍ជួបប្រទះជាមួយពួកចក្រពត្តិនិងសក្តិភូមិក៏ដោយ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប៉ុល-ពតបានព្រមានក្រើនរំលឹកពួកសិស្សវាថា ឲ្យរក្សានូវសភាពដើម (Their true nature) ជានិច្ចហើយរស់នៅដោយទន្ទេញជាប់ជានិច្ចថា « នយោបាយបានផ្លាស់ប្តូរ តែពួកយើងនៅតែមានចិត្តគំនិតដដែល » (The politics have changed but the spirit remains the same) ។

ថែមពីលើនេះទៀត ប៉ុល-ពតបានធានាដល់ពួកមេកង មេគណាដឹកនាំវាថា ៖ « ថ្វីបើប៉ុស្តិ៍សំខាន់ៗខាងការទូតត្រូវពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្តកាន់កាប់ក៏ដោយក៏ពួកខ្មែរក្រហមនៅតែជាកម្លាំងទ័ពដ៏ខ្លាំងជាងគេក្នុងចលនាតស៊ូចំរុះ ៖ សម្តេចសីហនុ ជាប្រធានតែគ្មានអំណាច ប្រៀបដូចសំបកក្រូចអីចឹង ឯពួកយើងវិញជាក្លែបផ្លែក្រូចនោះ ។ សីហនុនិងពិភពលោកខាងក្រៅមិនមានទិដ្ឋភាពដូច្នេះទេ ប៉ុន្តែសមមិត្តទាំងអស់គ្នាមិនត្រូវសង្ស័យសោះឡើយថា គឺពួកយើងនេះហើយ ដែលមាននាទីជាមេដឹកនាំពិតៗក្នុងការវាយប្រយុទ្ធរំដោះជាតិនេះ » ។

ក្នុងការបើកវគ្គសិក្សារៀនសូត្រនេះ ប៉ុល-ពតបានសួរដល់សិស្សជាគណាដឹកនាំខ្មែរក្រហមថា ៖ « តើយើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឲ្យប្រជាជនគាំទ្រយើង ? » ។ ពួកគណាមេកងជាច្រើនបានឆ្លើយតបថា « ឲ្យលើកយកអំពើពុករលួយរបស់ក្រុមមិនមែនកុម្មុយនិស្តមកនិយាយ ហើយបង្ហាញពីសកម្មភាពស្នេហាជាតិរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។ ខ្លះទៀតលើកអំពីបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ថាត្រូវរៀបចំឲ្យប្រជាជនបង្កបង្កើនផលស្រូវឲ្យបានច្រើន » ជាដើម តែប៉ុល-ពតនៅតែមិនពេញចិត្តលើចម្លើយទាំងនោះ ។ ពេលនោះមានមេកងវានៅជួរក្រោយម្នាក់លើកដៃឆ្លើយថា ៖ « យើងត្រូវដាក់ខ្លួនឲ្យទាបស្មើនឹងប្រជាជនដែលក្រីក្រជាងគេ នោះបន្ទាប់មកប្រជាជនក៏នឹងមកផ្តុំគាំទ្រពួកយើងនិងស្រឡាញ់ពួកយើង » ។ ប៉ុល-ពតបានឆ្លើយយ៉ាងពេញចិត្តថា « ត្រូវ ! ត្រូវណាស់ ! » ។

នៅក្នុងថ្នាក់វគ្គរៀនសូត្រនេះ ប៉ុល-ពតបានថ្កោលទោសពួកភ្នាក់ងាររៀតណាម (ក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរ) ថាបានធ្វើវិទ្ធង្សនាដល់បដិវត្តន៍ ជាភាគច្រើនក្នុងការសម្លាប់វង្គាល ។ ប៉ុល-ពតបានសារភាពថា ៖ « ការដែលអង្គការបញ្ជាឲ្យសម្លាប់ពួកអ្នកនយោបាយ និងមេបញ្ជាការកងទ័ពសាធារណរដ្ឋខ្មែរក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥នោះ « ព្រោះពួកគេប្រទ្បាក់ជោគជាំដោយគំនិតចក្រពត្តិ», ហើយប៉ុល-ពតបានរំលឹកពីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមក្មេងៗ ដែលបានអនុវត្តទ្រឹស្តីបដិវត្តន៍ដាច់ខាតពេក និងព្រមានឈប់ឲ្យធ្វើកំហុសដដែលនោះទៀត ។

នៅពេលបញ្ចប់បីទវគ្គរៀនសូត្រនោះ ប៉ុល-ពតបានថ្លែងសុន្ទកថាដែលធ្វើឲ្យពួកសិស្សគណា បញ្ជាការ វរសេនា... ស្រក់ទឹកភ្នែកនិងសំដែងការប្តេជ្ញាចិត្តតស៊ូប្រយុទ្ធរហូតដំណាក់ឈាមចុងក្រោយបង្អស់ ដូចអ្នកនិពន្ធបានលើកសំដីនោះមកសរសេរត្រង់ទំព័រ២០០ថា ៖ « ខ្ញុំមានសេចក្តីសោកស្តាយណាស់ ដោយសមមិត្តទាំងអស់មិនទាន់យល់ឲ្យបានដល់ជំរៅ ។ ខ្ញុំសោកស្តាយណាស់ដែលក្រុមតស៊ូដទៃទៀតនឹងកាន់តែមានកម្លាំង ។ ទោះបីខ្ញុំកាន់តែចាស់ និងត្រូវចូលនិវត្តន៍ក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំត្រូវតែខំប្រឹងឲ្យអស់សមត្ថភាពដើម្បីកសាងសមមិត្ត ។ កុំមើលងាយខ្លួនថា សមមិត្តទៅមិនរួច តែត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ចចំពោះភាពតោះតើយនិងលាក់ការជានិច្ច » ។...

តើក្រុមដែលតាំងខ្លួនជាខ្មែរសេរីការ ស្រឡាញ់សេរីភាព យុត្តិធម៌...នោះមានការប្តេជ្ញាតាំងចិត្តឲ្យបានមួយភាគនៃក្រុមឃាតករនេះទេ ? ។

តាមសំដីហួត-អួនហេង នៅក្រចេះ សព្វថ្ងៃរស់នៅរដ្ឋកាលីហ្វ័រនិញ៉ាបាននិយាយថា « ឈ្មោះឆន (ឬតាយក្ស), នៅកំពង់ចាមសម័យយួនយកស្រុកខ្មែរ បានត្រូវគេចោទប្តឹងយួនថាជាខ្មែរក្រហម ។ គាត់កំពុងតែដេកអង្រឹងក្រោមផ្ទះ ស្រាប់តែមានពួកទាហានយួនមួយក្រុមចុះពីរថយន្តដើរសំដៅមករកគាត់ៗឃើញដូច្នោះក៏នឹកថាយួនច្បាស់ជាមករកចាប់គាត់ជាមិនខាន ក៏កំសៀកខ្លួនគេចទៅក្រោយផ្ទះ ទាហានយួនក៏ដេញចាប់បណ្តោយ ។ ឈ្មោះឆនឬតាយក្សបានរត់ចូលព្រៃទៅរស់នៅជាមួយពួកខ្មែរក្រហម ហើយបានធ្វើជាមេបញ្ជាការកងវរសេនា ។ គេហៅថា « តាឆន » (តាជាវណ្ណៈក្នុងជួរខ្មែរក្រហម) ។ ហួត-អួនហេងបានរំលឹកសំដីតាឆនថា ៖ « របបនេះនៅតែកាប់សម្លាប់ដដែល គឺគ្មានកែប្រែទាល់តែសោះ ព្រោះទ្រឹស្តីក្រហមដាច់ខាតបានចែងថា ត្រូវតែសម្លាប់ដើម្បីឲ្យមនុស្សខ្លាច និងគោរពតាមទិសដៅរបស់អង្គការកុម្មុយនិស្ត និងដើម្បីឲ្យបានកាន់អំណាចតទៅថ្ងៃមុខទៀត » ។

បើមានដំណោះស្រាយសន្តិភាពរួចនៅស្រុកខ្មែរ តែគ្មានការចាត់ចែងកាត់ទោសបនខ្មែរក្រហមទេនោះ ក្នុងរយៈពេលវែងនាអនាគត ក្នុងពេលដែលពួកអាជ្ញាធរខ្មែរម្នាក់ៗខំបួម ខំពុករលួយស្រង់ដើមនោះ បនខ្មែរក្រហមក៏នឹងប្រមូលបាននូវការគាំទ្រពីប្រជារាស្ត្រខ្មែរមកវិញ ហើយក្រសោបយកអំណាចមកវិញទៀតជាមិនខានតែក្នុងនាមខ្មែរស្អីមួយផ្សេងទៀត មិនមែនក្នុងនាម « ខ្មែរក្រហម » ដដែលនេះទេ។

❑ ❑

❑